

Недеклариране на парична сума при преминаване границата на ЕС - практика на Съда на ЕС и изменение на Българския Наказателен кодекс

[Адв. Мария Ендрева](#)

Наказателният кодекс на Република България е изменен през септември 2015г. във връзка със стартирала процедура за нарушение № 2012/2085 по описа на Европейската комисия поради неизпълнение от страна на Република България на чл. 63 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Процедурата е свързана с чл. 251 от Наказателния кодекс, който определя наказателната отговорност при нарушение на режима на сделките, вноса, износа или други действия с валутни ценности или задълженията за тяхното деклариране и прилагането на предвидените в закона санкции, когато предметът на престъплението е в особено големи размери. Считат се за неподходящи и несъразмерни по отношение на обществения интерес поддържаните от българските власти наказателни санкции и конфискацията на имущество към всички случаи на неспазване на задължението за деклариране, включително когато това се случва и по вътрешните граници на ЕС.

Съгласно действащата до 26.09.2015г. разпоредба на чл. 251 от НК, който наруши разпоредба на закон, на акт на Министерския съвет или на обнародван акт на Българската народна банка относно режима на сделките, вноса, износа или други действия с валутни ценности или задълженията за тяхното деклариране и стойността на предмета на престъпление е в особено големи размери, се наказва с лишаване от свобода до шест години или глоба в размер на двойната сума на предмета на престъплението.

Последното изменение на разпоредбата, обнародвана на 26 септември 2015г. с ДВ, бр. 74, инкриминира единствено недекларирането на границата на страната, когато тя се явява външна граница на Европейския съюз. Така в случай на неспазване на режима за деклариране на вътрешните граници на Европейския съюз ще се налага единствено административна санкция, но не и наказателноправна в съчетание с конфискация (съгласно мотивите на проектозакона). Съгласно проектозакона за изменение на НК, е предложено въвеждането на законова дефиниция на „особено големи размери“ в чл. 93 от НК във връзка с изменението на чл. 251 от НК, но легалната дефиниция, така както е предложена в проектозакона, не е одобрена и не е залегнала в чл. 93 НК.

От друга страна, нормата на чл. 251 НК осъществява задължението на България по чл. 9 от Регламент (ЕО) 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността, за въвеждане на

санкции, с оглед спазване на задължението за деклариране. Съгласно чл.9 от Регламента санкциите, които се налагат при неспазването на изискването за деклариране на внасяни или изнасяни суми над 10 000 евро трябва да са "ефективни, съразмерни и възпиращи".

Съгласно Решение на Съда от 16 юли 2015 г. по дело C-255/14 по преюдициално запитване по Регламента– „контрол на пари в брой, които се внасят и изнасят от Европейския съюз, задължение за деклариране, неизпълнение, санкции, пропорционалност“, Съдът на ЕС приема, че санкция от 60% от недеklarираната сума е несъразмерно тежка. Тя е такава, доколкото надхвърля границите на необходимото за постигане на законовите цели и в светлината на изземване на цялата недеklarирана сума. Съдът на ЕС достига до извода, че чл.9 от Регламента не допуска национална уредба, която предвижда глоба от 60% от недеklarираната сума пари в брой, когато тази сума е по-голяма от 50 000 EUR. (т.35 от Решение на Съда от 16 юли 2015 г. по дело C-255/14). Разпоредбата на чл. 251 НК предвижда глоба от 200% от недеklarираната сума в особено големи размери – 140 минимални заплати (27 200 евро). Практиката на Българския съд, а именно Тълкувателно решение № 1/1998 г. на Върховния касационен съд, дава квалификация кога предметът на престъплението е в „особено големи размери“ - при определяне квалифициращите признаци "големи размери" и "особено големи размери" за различните видове престъпления, ако друго не е посочено в закона, критерият е паричната равностойност на предмета на престъплението, която надхвърля седемдесет, съответно сто и четиридесет пъти установената в страната минимална работна заплата.

Регламентът е задължителен законодателен акт, той се прилага в своята цялост във всички страни от ЕС пряко. Следователно, наказанието следва да е винаги ефективно, възпиращо и съразмерно. За изграждането и развитието на единен общностен модел за санкциониране неспазване на режима за деклариране на парични суми в брой на външните граници на Европейския съюз би допринесло евентуално искане на Българските съдилища за издаване на преюдициално решение от съда на ЕС по въпрос относно размера на наказанието на Българския НК.